

قدم زدن در البرز به شهادت دوربین مداربسته

فاضل ترکمن

«دشتستان از صدای سُم اسبی به خود می‌آید/ که جنگ جهانی اول را از جنوب پیشانی‌ات پاک کرد/ از پشت تیر خورده ولی هنوز/ تنها بار زندگی قابل ملاحظه‌ای است/ که چشم منطقه را تر می‌کند.»

دفتر دوم کتاب همان طور که از اسمش پیداست شعرهایی با مضامین اعتقادی دارند. شعرهایی که با «تلمیحات قرآنی» گره خورده‌اند اما شاعر را به سمت کلیشه و شعار سوق نداده‌اند:

«دریا را که شکافتی، موسی! با موج معجزه‌ات مرا از این گودال ببر! / بر جزیره‌ای که قیچی کرده‌ایم؛ می‌نشینم / تا

دریا پاشویه‌اش کند»

یا سطری به یادماندنی مثل: «کجایی که بعد این همه رکوع پیدا نمی‌شوی؟»

دفتر آخر اما شعرهای عاطفی تری دارد. شعرهایی که طعم رمانتیک‌گونه‌اش شور نیست و به دل می‌نشیند:

«احتمالاً پارویی لازم بود/ تا کمی از این سرما را برداشت کند/

اساساً اما از زمینی که بر آن می‌باریدم / پشیمان شده بودم»

در این دفتر شاعر از آرایه «تشخیص» بسیار بهره برده و در چند شعر از زبان اشیاء بی‌جان مانند تابلوی نقاشی «مونالیزا» و حتی «مورچه» و «شیر» صحبت کرده است که در میان آن‌ها شعر «مونالیزا (۲)» جلوه بیشتری دارد و از نظر من با زبان ساده و روانش اگر نگویم بهترین شعر، یکی از بهترین‌های کتاب پیش روست. در این شعر مونالیزا خطاب به خالق خود، یعنی داوینچی می‌گوید:

«از همان لبخند شروع شد، اشتباه/ از قلم‌موهای خم شده روی بوم/ از همان اشتباه، حلقه موهایم را کشیدی صاف / سه بُعدی بودم / رودخانه‌ای که بر من می‌گذشت، تصادفی نبود/ رویدادی که قابل تشریح باشد/ دلخورم کمی از تابلو/ کمی از شاهزاده‌های روسی که دامنشان پیچ و تاب می‌خورد/ از اسکارلت کمی / که پیچ و تاب موهایم پنهان نیست/ و بیشتر از این نمایشگاه که لبخندم را حراج کرده است/ می‌گویند: شکلی از صورت تو را دارم، خصوصی‌ام! / با

به وقت البرز. مهنوش قربانعلی. ج ۲. تهران: آهنگ دیگر، ۱۳۸۸. ۷۸ ص. ۱۰۵۰۰ ریال.

به وقت البرز مثل اسم‌های دیگر نبود. اغلب شاعران زن اسامی «رمانتیک» را ترجیح می‌دهند. این اسم اما می‌خواهد به تو بگوید قرار نیست در این مجموعه شعر فقط شعرهای احساسی و عاطفی بخوانی. می‌خواهد بگوید اگر پای احساسی هم در میان باشد با اندیشه پیوند می‌خورد، درست مثل شعرهای فروغ فرخزاد.

«لبخند حرف‌های / شگرد دوربین‌های دیجیتال نیست / انعکاس

«حرا» چشم فلاش را می‌زند.»

به وقت البرز مهنوش قربانعلی شامل سه دفتر از سروده‌های اوست. اولی همان عنوان روی جلد کتاب است. دومی «شهادت دوربین مدار بسته» نام دارد و سومی «ببرون قاب قدم بز نیم». دفتر «به وقت البرز» که تنها همین یک شعر را در برمی‌گیرد، حال و هوایی «بومی» دارد و شاعر در آن به شدت «طبیعت‌گرا» بوده است. قربانعلی در این شعر به دور از هرگونه تصنعی، به راحتی موفق به برقراری ارتباط با خوانندگان می‌شود. چرا که حس عنصر «ایماژ» در سطر سطر شعر او به چشم می‌آید و مخاطب را با خود همراه می‌کند. او در این شعر خودش را نیز جزئی از طبیعت فرض کرده و با تخیلات زیبایی ذهن خود شعر بسیار ملموسی را آفریده است:

«در توالی کوه‌ها تکرار می‌شوم / دیوار می‌چینم، دیوار می‌چینم، دیوار / و چین در چین دامنم از خزر می‌گذرد.»

یا:

«آشوب را به معبد می‌کشد/ جزر و مد چشم‌هایم.»

گاهی حتی در بعضی از سطرها یاد شعرهای منوچهر آتش می‌افتی که در دل طبیعت بزرگ شده بود و دائم از آفرینش طبیعت شعر می‌گفت. وقتی که حرف از «دشتستان» و «اسب» می‌شود و شاعر می‌گوید:

بایگانی‌وتن (چاپ یکم)
(دوجستار در جامعه‌شناسی تاریخی عکاسی)
آلن سکولا، ترجمه مهرا ن مهاجر

معنای زندگی (چاپ یکم)
تری ایگلتون، ترجمه عباس مخبر

کار گِل (چاپ یکم)
ایوان کلیما، ترجمه فروغ پوری‌پوری

هزاره کدام کس؟ آن‌ها یا ما؟ (چاپ یکم)
دانیل سینگر، ترجمه اکبر معصومی‌بیگی

دکارت و فلسفه ذهن (چاپ یکم)
جان کاتینگ‌هم، ترجمه اکبر معصومی‌بیگی

فهم جامعه مدرن (کتاب دوم): (چاپ یکم)

۱. **دموکراسی در جوامع مدرن**
پل لوییس، ترجمه حسن مرتضوی

۲. **دولت در جوامع سرمایه‌داری پیشرفته**
انتونی مگرو، ترجمه عباس مخبر

۳. **فرهنگ سیاسی و جنبش‌های اجتماعی**
آلن اسکات، ترجمه رامین کریمیان

۴. **شهروندی و دولت رفاه**
دنیس رایلی، ترجمه زیلا ابراهیمی

۵. **فوردیسم و صنعت مدرن**
جان آلن، ترجمه محمود متحد

پیدایش انسان (چاپ یکم)
یوزف رایش هلف، ترجمه سلامت رنجبر

حافظ (چاپ یکم)
تصحیح تازه‌ای از نسخه‌ی ۸۲۷ ه.ق. (خلخال)
به کوشش بهرام اشتری

دیوان و قشون در عصر صفوی (چاپ یکم)
ویلم فلور، ترجمه کاظم فیروزمند

شهر و زمین لرزه (مجموعه مقالات) (چاپ یکم)
رویکردی چندرشته‌ای به علل مرگباری زمین لرزه در شهرهای ایران
گردآوری و تدوین اعظم خاتم

دفتر نشر: خیابان ابوریحان، روانمهر، شماره ۱۹۵، تلفن: ۶۶۴۳۱۵۵، فکس: ۶۶۴۰۲۳۴۹
فروشگاه: خیابان انقلاب، بین فروردین‌واردیهشت، شماره ۱۳۰، تلفن: ۶۶۴۶۶۹۳۲، ۶۶۴۶۶۹۳۳
www.agahbookshop.ir info@agahpub.ir

دیوارهای تک بُعدی کنار نمی‌آیم / اگر کایتی که می‌خواستی تکمیل شده بود / به رگ‌هایم برمی‌گشتم / کمی دلخورم از جنون خم شده بر بوم / بر قلم‌مو / لطفاً صورتی سه بُعدی بکش / بیرون قاب قدم بزنیم، کمی ...»

قربانعلی در بعضی از شعرهایش به خواننده گوشزد می‌کند که سرودن شعر «سپید» او را از خواندن آثار کلاسیک غافل نکرده، برای همین در مجموعه‌اش شعری به نام «غزل غزل‌های سعدی» گنجانده و همچنین در شعر «به وقت البرز» از واژه‌هایی مثل «یشت‌ها» استفاده می‌کند تا سرودن شعر با زبانی «آرکائیک» را نیز تجربه کند. (البته مدرک کارشناسی «زبان و ادبیات فارسی» شاعر شاید در این زمینه بی‌تأثیر نبوده باشد!) از دیگر ویژگی‌های شعری شاعر در این مجموعه می‌توان به زبان «طنز» بعضی از سطرهای شعرهایش اشاره کرد. طنزی که گاهی هم با بازی‌های زبانی همراه می‌شود: «باشد! نه باشد / باشد! نباشد / باشد! نه! باشد!» از شعر «بی‌چتری که حرف نجات را بزند» یا «باور پذیر باشد، لطفاً که میکروفون جلوی دهانش را نگرفته / و هر چه را که نباید / در گوش بلندگو گفته است» از شعر «لطفاً». به وقت البرز تا به حال برگزیده سومین دوره جایزه «پروین اعتصامی» و کاندیدای نهایی نخستین دوره شعر زنان «خورشید» در سال ۱۳۸۷ شده است.

کتاب‌خورشید

شناختنامه ایتالو کالوینو
چاپ اول، ۱۳۸۱

با آثار و ترجمه‌های او:
چیکیتا کالوینو، مهدی سخایی، روبرتو توسکانو
رولان یارت، یوهن معصوم، رضا سید حسینی و ...
دکتر نشر علی دهباشی

شناختنامه ایتالو کالوینو شامل بیست مقاله درباره کالوینو و آثارش، ده اثر از نوشته‌های او، پنج گفتگو، کتابشناسی، زندگی‌نامه و عکس‌هایی از این نویسنده منحصر به فرد است.

آنچه درباره کالوینو گفتنی و خواندنی است در این مجموعه خواهید خواند و دیگر اینکه اگر همت و علاقتا نویسندگان و مترجمان مقالات این مجموعه نبود، شناختنامه کالوینو را بدین صورت پیش رو نداشتیم.

شماره تماس: ۸۸۷۲۱۲۲۱
www.ketab-e-khorshid.com